

Drogpreventionskommissionens riktlinjer

Publicerad 20.12.2005. Uppdaterad 2.10.2009

Syftet med Kvalitetsrekommendationen för missbrukarvården som publicerats av social- och hälsovårdsministeriet och Finlands Kommunförbund år 2002 är att öka tillgången till missbrukartjänster och förbättra tjänsternas kvalitet. Guiden har förberetts i en expertarbetsgrupp som tillsatts av Stakes (THL). I rekommendationerna har man strävat efter utförlighet och konkretion, så att de ska hjälpa planerarna, arrangörerna, producenterna och klienterna för tjänsterna. Dessutom innehåller guiden bakgrundsinformation om servicesystemet, särdragen i drogförebyggande arbetet samt utvärderingsgrunderna för framställda rekommendationer.

När konsumtionen av droger växer, ökar befolkningens behov av missbrukartjänster snabbt. Den totala alkoholkonsumtionen förväntas fortsätta öka. Behandlingskostnaderna som orsakas av drogbruk förväntas också hålla hög nivå. Drogerna utgör den mest betydelsefulla enskilda folkhälsorisen i Finland. Ändrade vanor vad gäller bruk och användning av droger är den tydligaste enskilda omständigheten varför finländarna behöver social- och hälsovårdstjänster.

Finland har också annorlunda erfarenheter från depressionsåren på 1990-talet. Då minskade alkoholkonsumtionen, men trots det växte behovet av tjänster. Bakgrunden till denna utveckling var en oändamålsenlig förvaltning av tjänster: man sparade i socialväsens missbrukarvårdskostnader, men samtidigt växte hälsovårdskostnaderna ännu snabbare. Den största ökningen av vårdkostnader riktade sig mot specialsjukvården.

Styrningen och övervakningen av social- och hälsovårdstjänster hör till social- och hälsovårdsministeriet men servicepolitiken är en del av det kommunala beslutsfattandet. Kommunerna styr tjänster med avtal mellan kommuner och tjänsteproducenter. Social- och hälsovårdsministeriets och Finlands Kommunförbunds gemensamma rekommendation är ett bra exempel på detta: den offentliga makten, både staten och kommunerna, behöver varandra för att hitta de bästa handlingsätten. Även organisationerna är aktivt med. Klientfokus, lyhördhet för klienternas behov och rättigheter, är ofta den centrala förutsättningen för ett fungerande servicesystem.

En högklassig missbrukarvård förutsätter också ett starkt, gemensamt synsätt om socialt ansvar. Eftersom bruk av droger och de skador som det orsakar ökar kraftigt bland befolkningen, borde missbrukartjänsterna nå särskilt dem vars egna förutsättningar är de svagaste. Ensamma män i medelåldern är fortfarande en betydande klientgrupp. Även behoven hos ungdomar och barnfamiljer med drogproblem bör uppmärksammas.

Organisering av specialtjänster inom missbrukarvård förutsätter samarbete mellan kommuner så att kvaliteten på och tillgången till tjänster säkerställs. I rekommendationerna har man tagit ställning till utgångspunkterna för det drogförebyggande arbetet och den strategiska planeringen i klientarbetet, den planmässiga användningen av hela servicesystemet, klientens rättigheter och särskilda behov, kvaliteten på lokalerna, personaldimensioneringen, personalens kunnande och ork, det egentliga klientarbetet samt utvärderingen.

De centrala principerna för kvalitetsrekommendationerna för missbrukartjänster är följande:

- Förebyggande arbete mot drogsador ska genomföras omfattande i kommunen.
- Förebyggande arbete mot drogsador förutsätter medveten kommunal planering och strategi.
- I dimensioneringen av tjänster och verksamhetsprinciperna ska ändringar i konsumtionen av droger beaktas.
- Bastjänsterna inom social- och hälsovården är en central del av missbrukarvården i alla kommuner.
- Välfungerande missbrukartjänster är en viktig del av förebyggandet av social utslagning, förbättrat välmående och ökad jämlikhet inom hälsovården.
- Ett klientfokuserat arbetssätt är både etiskt motiverat och nyttigt för samhället. Alla ska ha fri tillgång till tjänsterna. Kunden deltar i planeringen, genomförandet och utvärderingen av sin egen rehabilitering.
- I tjänsterna hävdas klientens grundläggande rättigheter.
- Kundens förutsättningar att använda tjänsterna ska särskilt uppmärksammas. Klienternas ålder, kön, språk och annan kulturell bakgrund tas i beaktande då en välfungerande servicehelhet organiseras.
- Ett befolkningsbaserat och regionalt system för fördelning av kostnader är ett klientvänligare, kostnadseffektiva faktureringsätt än det besöksspecifika och det är lättare att styra.
- Arrangemangen kring betalningsförbindelserna får inte förhindra en flexibel och effektiv servicestyrning.
- I serviceboende och även i tillfälligt boende ska särskild uppmärksamhet fästas vid lokalernas kvalitet och

förverkligandet av kundernas självbestämmanderätt.

- Ledningen av det drogforebyggande arbetet ska stärkas. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid personaldimensioneringen, personalens kunnande och ork.

Kvalitetsutvärderingsblankett

Arbetsgruppen som tillsatts av Stakes har förberett ett nytt verktyg för utvärdering av kvaliteten på missbrukarvårdsenheterna. Som modell för kvalitetsutvärderingsblanketterna har man använt de riksomfattande Kvalitetsrekommendationerna för missbrukartjänster som publicerats av social- och hälsovårdsministeriet och Finlands Kommunförbund.

Med hjälp av blanketterna kan kommunerna till exempel utvärdera kvaliteten på de missbrukarvårdsplatser som de använder. Enheterna kan fylla i blanketten och lämna uppgifter elektroniskt till kommunen/kommunerna som köper deras tjänster. På så sätt är det lätt att uppdatera uppgifterna i framtiden. Blanketten finns nedan i elektronisk form och kan sparas i Word-programmet, där den kan fyllas i. Blanketterna finns i separata versioner för öppen vård och institutvård samt barnskydd. Varje blankett har egna instruktioner för ifyllning.

Kari Haavisto

konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Läs mer ►

Kvalitetsrekommendation för missbrukartjänster, social- och hälsovårdsministeriets guider ISSN 1236-116X;2002:3. Publikationen säljs av Edita. Publikationen finns också på SHM:s webbsidor på adressen <https://stm.fi/sv/framsida> , under publikationer.

link

Källa till webbadress: <https://paihdelinkki.fi/sv/databank/informationssnuttar/behandling-av-missbruksproblem/drogpreventionskommissionens-riktlinjer>